

Námsskipan

Námsfrøðihjálpari

Innihaldsvirlit

Endamál	4
Førleikar	4
Førleikamál námsfrøðihjálpari	4
Skipan av útbúgvingunum	5
Útbúgvingarbók	6
Persónlig útbúgvingarætlan.....	6
KT í útbúgvingunum	6
Samstarv millum skúla og starvsvenjing	6
Uppbygnaður.....	7
Skúlaparturin - innihald og skipan	7
Lærugreinar.....	7
Starvsligi útbúgvingarparturin	8
Starvsvenjingarparturin	9
Vegleiðing í starvsvenjingarpartinum	9
Yvirskipað ábyrgd hjá starvsvenjingarstaðnum	9
Leikluturin í vegleiðingini	9
KT í starvsvenjingini.....	9
Kravdar samrøður í starvsvenjingarpartinum	9
Metingar, støðumet og próvtøkur.....	10
Støðumet í starvsvenjingarpartinum	10
Taksonomi í málunum fyri starvsvenjing.....	10
Tá næmingur ikki stendur starvsvenjingina.....	10
Ávegis støðumet í skúlapartinum.....	11
Próvtøkur.....	12
Vegleiðing sernámsfrøðilig hjálp	12
Farloyvi	12
Frávera	12
Frávik og avriksflutningur	13
Kærur	14
Góðkenning av starvsvenjingarplássum.....	14
Mál fyri starvsvenjing	14
Námsætlanir – førleikamál fyri lærugreinar.....	16
Almennar lærugreinar	16
Yrkislærugreinar	16

Námsfrøði.....	16
Sálarfrøði í námsfrøðiligum verki.....	17
Samskipti í námsfrøðiligum verki	18
Heilsa í námsfrøðiligum verki.....	19
Rørsla og ítróttur	20
Náttúra og útlív	20
Talgild mentan.....	21
Arbeiðsumhvørvi og ergonomi	21
Mentan og virksemini	22
Vallærugreinar 2 vikur	23
Eftirmeting og próvtøka.....	24
Eftirmetingar	24
Próvtøkuhættir.....	24
Dømingargrundarlag	25
Próvtalslýsingar – at hava við til próvtøkur.....	26
At skipa undirvísing	26
Didaktiskar meginreglur	26
Stigvøkstur	27
At læra at læra	27
Arbeiðshættir	28
Samstarv	28
Skrivlig avrik	29
Samrøða	29
Lívlong læring.....	29
Bilag 1 til námsskipan.....	30
Førleikamál Grundvitan	30
Bilag 2: Vegleiðaraskeið til námsskipan	31
Endamál vegleiðaraskeið	31

Námsfrøðihjálparaútbúgvingin

Endamál

Útbúgvingin til námsfrøðiligan hjálpara hevur til endamáls at:

- 1) geva næminginum yrkisførleika at røkja námsfrøðiligar og umsorganaruppgávur á dagstovna-, skúla- og almannaøkinum,
- 2) geva næminginum almennan lestrarførleika, ið er grundarlag undir víðari útbúgving,
- 3) menna innlit næmingsins um samfelagsviðurskifti, eisini í yrkisligum høpi, og
- 4) at geva næminginum móguleika at menna sínar persónligu førleikar, samstarvsevni og læringarførleikar.

Førleikar

Útbúgvingin skal geva næminginum grundleggjandi námsfrøðiligar førleikar til sjálvstøðugt og umsorganarfult at røkja og leggja til rættis mennandi og stimbrandi námsfrøðiligt virksemini, sum styðjar upp undir menningina, trivnaðin og læringina hjá børnum, ungum og vaksnum.

Førleikamál námsfrøðihjálpari

- 1) Næmingurin dugir sjálvstøðugt og í samstarvi við onnur at leggja til rættis, greiða úr hondum og eftirmeta grundgivnar námsfrøðiligar tilgongdir.
- 2) Næmingurin dugir sjálvstøðugt og í samstarvi við onnur at eyðmerkja námsfrøðilig mál og brúka mál úr galdandi stevnumiðum – og námsætlanum í gerandis námsfrøðiliga arbeiðinum.
- 3) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at røkja námsfrøðiliga arbeiðið innan galdandi lóggávukarmar.
- 4) Næmingurin dugir at arbeiða sjálvstøðugt við námsfrøðiligum mannagongdum, sum stuðla undir forvitni, trivnað, "inklusiún" og menning.
- 5) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at seta í gongd námsfrøðiligt virksemini, sum miðar eftir, at málbólkurin luttekur, er við og skapandi.
- 6) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at skapa karmar til spæl og skapandi virksemini, og eisini at eygleiða og grunda yvir, hvønn týdning spæl hevur fyri menningina hjá málbólkinum.
- 7) Næmingurin dugir, í samstarvi við onnur, sjálvstøðugt at stuðla førleikar hjá tí námsfrøðiliga málbólkinum, at samskifta og vera við í sosialum felagsskapum.
- 8) Næmingurin dugir á viðurkennandi, siðiligan og virðiligan hátt at vísa virkisanda, sjálvbjargni, ábyrgd og empati, í yrksligum høpi.
- 9) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at røkja námsfrøðiligar umsorganaruppgávur, undir hesum at fáa í lag og vera partur av yrkisligum sambandi við námsfrøðiliga málbólkin.
- 10) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at stuðla námsfrøðiliga málbólkinum í at megna uppgávur og avbjóðingar í gerandisdegnum.

- 11) Næmingurin dugir at brúka vitan um kognitiva menning og rørslumenning, rørslu, kropp og útilív, fyri at seta í gongd kropsliga mennandi virksemini.
- 12) Næmingurin dugir at brúka vitan um almennar- og staðbundnar tilráðingar í heilsufremjandi arbeiðinum.
- 13) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at eggja málbólkinum til rørslu og at seta í gongd miðvíst kropsligt virksemini.
- 14) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at taka stig til samrøður um heilsu, sum kunnu styrka førleikarnar hjá málbólkinum til at velja sunnar loysnir.
- 15) Næmingurin dugir at brúka meginreglur í reinføri fyri at fyrbygja smittandi sjúku á stovni og at steðga smittuleiðir.
- 16) Næmingurin dugir at brúka KT og talgildar loysnir til at sóknast eftir upplýsingum, samarbeiða, leggja arbeiðið til rættis, bera fram fakligt tilfar og skjalfesta námsfrøðiliga arbeiðið.
- 17) Næmingurin dugir at brúka talgildar miðlar og tøkniligar loysnir sum amboð í námsfrøðiligum virksemini.
- 18) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at taka sær av miðvísimum samskipti og at grunda yvir, hvønn týðning samskipti hevur fyri samtalur og samstarv við námsfrøðiliga málbólkin, foreldur, avvarðandi, aðrar fakbólkar og starvsfelagar.
- 19) Næmingurin dugir at brúka vitan um galdandi reglur og lóggávu á arbeiðsumhvørvisøkinum og sjálvstøðugt at vera við í samarbeiðinum um at menna eitt líkamliga og sálarliga gott arbeiðsumhvørvi.
- 20) Næmingurin dugir at brúka vitan um námsfrøðiligar arbeiðshættir, um at fyrbygja ósemju harðskap, til at skapa eitt umhvørvi uttan líkamligan og sálarligan harðskap á arbeiðsplássinum.
- 21) Næmingurin dugir sjálvstøðugt at grunda yvir sín egna yrkisfakliga leiklut og etiskar tvístøður í námsfrøðiliga arbeiðinum.

Skipan av útbúgvingunum

Útbúgvingarnar eru skipaðar í eindum, bæði í ástøðiligu og starvsligu útbúgvingarpørtunum. Skift verður millum undirvísing í skúla og starvsvenjing.

Undirvísingin í báðum pørtum verður lögð til rættis við støði í fortreyt næmingsins, so einstaki næmingurin verður stuðlaður í at rækka málunum í útbúgvingini.

Útbúgvingarnar verða lagdar soleiðis til rættis, at einstaki næmingurin fær eina heildarfatan av teimum krøvum, sum einstaka útbúgvingin setir, í skiftisvirknaði við royndum og førleikum næmingsins.

Fakligir, persónligir og sosialir førleikar skapa eina heild og tilsamans geva yrkisfakligan førleika. Samlaði yrkisfakligi førleikin verður rokkin gjøgnum undirvísing í lærugreinunum og í starvsvenjingini.

Tá ið einstaki næmingurin byrjar útbúgvingina, ger Heilsuskúli Føroya saman við honum, í útbúgvingarbókini, eina útbúgvingarætlan, ið nærri lýsir, hvussu hann rækkur yrkisfakligu og persónligu førleikamálunum, ið fevna um læringar- og menningarførleikar eins og um sosialar førleikar.

Heilsuskúli Føroya hevur yvirskipaðu ábyrgdina av øllum pørtum av útbúgvingunum.

Heilsuskúli Føroya og starvsvenjingarstaðið samstarva um at tryggja eitt gott læringarumhvørvi, so

málíni í ástøðiligu og starvsligu þørtunum verða rokkin.

Skúlatíðarskeið og starvsvenjing skulu leggjast tilrættis soleiðis, at næmingurin hevur møguleika at menna persónligar færleikar, ið eru viðkomandi fyri heilsuútbúgvingarnar, við skipaðum samrøðum, ávegis í útbúgvingini.

Útbúgvingarbók

Skúlin ger útbúgvingarbók til næmingarnar, har viðurskifti viðvíkjandi útbúgvingini verða nærri lýst. Útbúgvingarbókin inniheldur somuleiðis útbúgvingarætlanina hjá næminginum og skjøl, ið skjálprógva teirra lærutilgongd í teimum ymisku útbúgvingarþørtunum.

Persónlig útbúgvingarætlan

Útbúgvingarnar verða lagdar soleiðis til rættis, at fakligir, persónligir og sosialir færleikar skapa eina heild og tilsamans geva yrkisfakligan færleika. Samlaði yrkisfakligi færleikin verður rokkin gjøgnum undirvísing í lærugreinunum; Yrkislærugreinir, almennar lærugreinir, valfak og í starvsvenjingini. Útbúgvingarætlanin verður brúkt sum stýrisamboð í samrøðum við næmingin í skúlanum og í starvsvenjingini og skal endurskoðast í hvørjum útbúgvingarparti.

Útbúgvingarætlanin setur út í kortið útbúgvingarleið næmingsins, við støði í fortreytum hansara/hennara og færleikamálum fyri útbúgvingarnar, herímillum:

- persónlig og sosial mál
- læru- og menningarmál,
- faklig mál fyri lærugreinir
- starvsvenjingarstøð og mál fyri starvsvenjingartíð
- skjøl um møguligan avriksflutning frá øðrum útbúgvingum ella viðkomandi arbeiðsroyndum
- skjøl við metingum av útbúgvingini

Útbúgvingarbókin og útbúgvingarætlanin skulu tryggja, at næmingurin hevur yvirlit yvir útbúgvingina og skal virka sum samstarvsamboð ímillum næming, lærara og starvsvenjingarveggleiðara. Útbúgvingarbókin má ikki fevna um viðkvæmar persónsupplýsingar og allir upplýsingar, ið næmingurin førir fram, skulu viðgerast við virðing fyri næminginum.

KT í útbúgvingunum

Gjøgnum alla útbúgvingina er kunningartøkni eitt týðandi undirvísingaramboð og samskiftisamboð millum skúla, starvsvenjingarstað og næmingar. Í undirvísingini verður KT brúkt bæði sum amboð, námsfrøðiligur arbeiðsháttur og kunningarmiðil. KT- færleiki verður mettur á sama hátt sum lesi-, skrivi- og roknifærleiki. Næmingurin væntast við byrjan av útbúgvingini at hava ávísar færleikar í KT, og kann byggja uppá hesar, í undirvísingini.

Samstarv millum skúla og starvsvenjing

Skúlin tekur stig til samstarv millum skúla og starvsvenjingarpláss, við m.a. vitjanum á starvsvenjingarplássunum og er hetta nærmari lýst í útbúgvingarbókini hjá næmingunum.

Uppbygnaður

Útbúgvingin til námsfrøðiligan hjálpara tekur 24 mánaðir, íroknað frítíð. Ástøðiligi parturin íroknað próvtøku, skal í minsta lagi fevna um 44 vikur, sum er undirvísing í skúla.

Vegleiðandi býti.
(harafturat uml. 7 vikur ferja)

Skúlapartur 1	Starvsvenjing 1	Skúlapartur 2 1. partur 12 vikur 2. partur 2 vikur	Starvsvenjing 2 1. partur 13 vikur 2. partur 8 vikur	Skúlapartur 3 1. 6 vikur – 2. 4 vikur próvtøkur
27 vikur	18 vikur	14 vikur	21 vikur	10 vikur

Skúlaparturin - innihald og skipan

Undirvísingin verður lögð tilrættis í tvørfakligum toymum og verður skipað sum temaundirvísing, har lærugreinirnar stuðla undir hvørja aðra. Temaundirvísingin tekur støði í verkligum umstøðum, undranum ella trupulleikum frá gerandisdegnum í framtíðar arbeiðsøki næminganna.

Gjørd verður ein samskipað undirvísingarætlan fyri hvørt skúlaskeið sær, í samstarvi ímillum lærararnar á skúlanum. Í undirvísingini tvinnast saman tvær ella fleiri lærugreinir fyri at tryggja heildina í útbúgvingini, fyri soleiðis at styrkja fatanina av tvørfakligum samstarvi og fyri at menna persónligu førleikar næmingsins. Fyri at stuðla læringini og fyri at menna samstarvsevnini, arbeiða næmingarnir m.a. í bólkum. Temair og mál fyri skúlapartin eru at finna í Námsætlan, biløg.

Ávegis í útbúgvingini kunnu nýtast verkætlanararbeiði, við tí endamálið at:

- menna samstarvsevnini
- brúka vegleiðing sum amboð
- vera uppsøkjandi, kannandi, greinandi og eftirmetandi
- lýsa og arbeiða við viðkomandi undranum/evnum
- greiða frá og grundgeva uppgávuorðing í mun til viðkomandi arbeiðsøkið
- brúka henda arbeiðshátt sum inngongd til trupulleikar, evnir, skrivligt og munnligt samskipti
- fyrhalda seg kritiskt til egið verk, tilgongd, lærufrøði og arbeiðshátt.

Fjarundirvísing verður lutvíst nýtt sum læruamboð í útbúgvingunum og kann skipast sum undirvísing on-line á netinum. Undirvísingin er lærarastýrd og skemaløgd sum vanlig undirvísing, tó við størri smidleika í arbeiðsuppgávunum. Kravið er at næmingurin skal kunna prógva at honn/hon er virkin í undirvísingini.

Lærugreinar

Námsfrøði	klokkutímar
Sálarfrøði í námsfrøðiligum verki	225
Námsskipan námsfrøðihjálpari - skal góðkennast í Útbúgvingarráðnum	125

Samskipti í námsfrøðiligum verki	75
Heilsa í í námsfrøðiligum verki	75
Rørsla og ítróttur	100
Náttúra og útlív	75
Talgild mentan	75
Mentan og virkseimi	125
Arbeiðsumhvørvi praksis	50

Danskt	75
Føroyskt C	105
Samfelagslæra C	75
Enskt C	75

Valfak 2 vikur

Rytmik, máltíð, trivnaður, sernámsfrøðilar hættir, netverk, o.l.

Almennar lærugreinir eru lagdar inn í námsfrøðihjálparútbúgvingina fyri at:

- geva móguleika at søkja víðari í útbúgvingarskipanini
- stuðla undir yrkislærugreinarnar við viðkomandi tilfari fyri útbúgvingarnar
- læra at tulka, greina og perspektivera tekstatilfar og at arbeiða við moralskum og etiskum tvístøðum
- arbeiða við persónligum førleikum, herundir egna hugburði og innlivingarevni
- menna másliga førleika í sínari heild, millum annað við atlitum at skrivligum og munnligum samskipti í arbeiðnum sum námsfrøðiligur hjálpari.

Vallærugreinar

Innihaldið í vallærugreinunum umfatar evnir innan náms- og sernámsfrøði, menning, sosial og sálarlig hugtaksfatan. Eisini kunnu ymisk evni, ið eru uppi í tíðini, takast fram.

Vallærugreinirnar verða skipaðar sum evnisvikur, har arbeiðt verður í bólkum og tvørfakligt ímillum skúlaflokkar, fyri at menna persónligar førleikar, herundir samstarvsevni hjá næmingunum.

Taksonomi í skúlapartinum, nærri lýst í lesiætlanini

Í námsfrøðihjálparaútbúgvingini eru stigini hesi:

Ástøði 1: Vitan um

Ástøði 2: Hegni og førleika til

Starvsligi útbúgvingarparturin

Starvsligi útbúgvingarparturin fevnir um starvsøki innan námsfrøði í dagstovnum, skúlum og frítíðartilboðum umframt innan almannaøkið, har næmingurin fær upplæring og fjølbroyttar námsfrøðiligar arbeiðsroyndir innan menning, virkni og umsorganaruppgávur.

Starvsvenjingarparturin

Vegleiðing í starvsvenjingarpartinum

Einstaki næmingurin fær ein vegleiðara knýttan at sær í starvsvenjingartíðini. Vegleiðarin skal tryggja, at næmingurin fær ítøkiliga upplæring í teimum einstøku málunum í fyrri starvsvenjingarpartin. Vegleiðarin heldur kravdar samrøður, útfyllir stødismeting og metir um hvørt næmingurin hevur staðið útbúgvina ella ikki. Vegleiðarin skal hava viðkomandi námsfrøðiliga útbúgving, og vegleiðarin skal hava lokið vegleiðaraskeið, ið Heilsuskúli Føroya hevur góðkent. Heilsuskúli Føroya kann gera frávik frá kravinum um lokið vegleiðaraskeið. Sí reglur um vegleiðaraskeið bilag 1.

Yvirskipað ábyrgd hjá starvsvenjingarstaðnum í hesum sambandi er

- at karmarnir eru soleiðis, at næmingurin røkkur málunum fyrri starvsvenjingina; bæði fakliga og persónliga
- innleiðsla til virðir og reglur á starvsvenjingarstaðnum í samband við starvsvenjingarbyrjan
- at tryggja at kravdu samrøðurnar I, II og III verða gjøgnumfördar
- at vegleiðarin hevur tíð og rúm til at taka sær av uppgávum í samband við starvsvenjingina
- at tryggja, at stødismeting verður gjørd útfrá málunum, ið eru fyrri starvsvenjingina og útfrá fakligu og persónligu málunum, ið næmingurin hevur sett sær fyrri starvsvenjingina
- at tryggja eftirmeting av starvsvenjingartíðini - eftirmetingin skal vera skrivlig og skal latast inn í samband við samrøðu III, áðrenn stødismetingin verður gjøgnumgingin
- tryggja at stødismetingin verður gjøgnumgingin munnliga saman við næminginum.

Leikluturinn í vegleiðingini

- hava innlit í fakliga ástøðið og arbeidshættir og duga at brúka tað í verki
- klára at leggja til rættis eitt starvsvenjingartíðarskeið, sum hóska til næmingin
- vera tilvitaður um ta fyrimynd, sum ein vegleiðari er fyrri ein næming
- vísa samstarvsevni og vísa virðing fyrri næminginum
- sýna áhuga fyrri vegleiðaraleiklutinum
- stuðla næminginum at samantvinna ástøði og starvsvenjing
- stuðla næminginum í at seta orð á ástøðina í gerandisdegnum, við at vera spytjandi
- at skipa fyrri viktigum samrøðum við næmingin, til at umhugsa egnar mannagongdir, hugburð og atburð
- at kravdu samrøðurnar verða gjøgnumfördar og at skrivlig stødismeting verður gjørd útfrá málunum, ið eru fyrri starvsvenjingina og útfrá fakligu og persónligu málunum, ið næmingurin hevur sett sær fyrri starvsvenjingina
- at næmingurin letur inn skrivliga eftirmeting av starvsvenjingartíðini til samrøðu III

KT í starvsvenjingini

Kunningartøkni er fastur táttur sum samskiftis- og skjalprógvingaramboð í samband við starvsvenjing.

Kravdar samrøður í starvsvenjingarpartinum

Starvsliga útbúgvingin og vegleiðing í hesum parti verður lögð tilrættis soleiðis, at tær stuðla næminginum í at ognar sær, vitan, dugna og førleikar innan útbúgvina. Næmingurin skal, í hvørjum starvsvenjingarparti, til triggjar kravdar samrøður við vegleiðara sín. Starvsvenjingarstaðið skipar harumframt, ávegis í starvsvenjingini, fyrri vegleiðandi samrøðum, ið stuðla menningini hjá

næminginum og til grundanir um upplivingar og royndir í starvsvenjingini.

Samrøða I er væntanarsamrøða, har næmingurin og vegleiðarin leggja fram sínar væntanir til tíðina og seta og eftirmeta faklig mál fyri útbúgvingina, umframt persónlig, sosial og læringarmál hjá næminginum, ið sett eru frammanundan í “Persónligu útbúgvingarætlanini”. **Næmingurin hevur ábyrgd av at hava støðismetingina frá fyrrverandi starvsvenjingum við til fyrstu samrøðu á næsta starvsvenjingarstaði.**

Samrøða II og III eru metingarsamrøður, har næmingurin skal metast og hava skrivliga fráboðan um støðið.

Metingar, støðumet og próvtøkur

Støðumet í starvsvenjingartinum

Í starvsliga partinum verður fakliga støði næmingsins eftirmett fyri hvønn part sær, í mun til tey mál, sum í námsskipanini eru fyri starvsvenjingartarnar. Til samrøðu II skal næmingurin skrivliga hava meting av støduni. Til samrøðu III í hvørjum starvsvenjingartingi fær næmingurin eitt skrivligt ummæli, støðumet. Í støðumetinum verður tilskilað, um næmingurin hevur staðið/ikki staðið starvsvenjingina og á hvørjum støði. Støðumet, fyri hvønn starvsvenjingarting sær, skulu sendast skúlanum.

Støðismetingin skal nýtast sum grundarlag fyri at seta mál á næsta starvsvenjingarstaði.

Næmingurin hevur ábyrgd av at hava støðismetingina frá fyrrverandi starvsvenjingum við til fyrstu samrøðu á næsta starvsvenjingarstaði.

Hvør eind í starvsliga útbúgvingartinum sær, skal vera staðin, fyri at næmingurin kann halda áfram í útbúgvingini. Næmingur, sum ikki stendur eina eind, kann bert taka eindina umaftur eina ferð (ganga umaftur).

Taksonomi í málunum fyri starvsvenjing

Í málunum fyri starvsvenjingina verður brúkt ein ávís taksonomi fyri at greina tey stig, næmingurin skal røkka í starvsvenjingini. Í heilsuútbúgvingunum verða hesi orð brúkt: Kunnleika til, hegni og førleika til. Hugtøkini eru útgreinaði í støðismetingini fyri starvsvenjingina.

Starvsvenjing I: Vitan um
Starvsvenjing II: Hegni og førleika til

Tá næmingur ikki stendur starvsvenjingina

Um vandi er fyri, at næmingurin ikki stendur starvsvenjingina, skal starvsvenjingarstaðið boða Heilsuskúla Føroya frá hesum í samband við samrøðu II.

Í samband við samrøðu II skal næmingurin hava eina skrivliga meting av støduni, so móguleiki er fyri at bøta um støduna, um vandi er fyri at hann ikki stendur starvsvenjingina. Eftir miðvegis samrøðuna, kann eitt starvsvenjingarstað, í samráð við skúlan, undir serligum viðurskiftum, meta at ein næmingur ikki er staðin. Tá næmingur ikki stendur starvsvenjingina, skal skúlin bjóða honum annað starvsvenjingarpláss. Um næmingurin ikki stendur aðru ferð, verður næmingurin mettur “ikki staðin”, og kann hann tí ikki halda áfram við útbúgvingini.

Ávegis støðumet í skúlapartinum

Í almennu- og yrkislærugreinunum verður fakliga støði næmingsins eftirmett við, at støðumet verða givin, eftir hvønn útbúgvingarpart, í mun til málini í námsætlanini og taksonomi.

Innanhýsis eftirmetingar

Heilsuskúli Føroya stílar javnan fyri innanhýsis eftirmeting, so bæði einstaki næmingurin og skúlin fáa greiða vitan um fakliga støðið hjá einstaka næmingi við atlitum til fakligu málunum í lærugreinunum ella í tvørfakligum høpi. Eftirmetingarnar kunnu vera munnligar og skrivligar og taka tær tíðum støði í tvørfakligum viðurskiftum. Eftirmetingarnar kunnu fara fram undir próvtøkulíknandi umstøðum, so einstaki næmingurin fær fatan av, hvussu viðurskiftini fara at verða til endaligu próvtøkuna. Næmingurin hevur skyldu at fara til innanhýsis eftirmetingar, sum skúlin stílar fyri.

Fyri at kunna fara í starvsvenjing skal næmingur í ástøðiliga útbúgvingarpartinum hava fingið í minsta lagi talmetið 02 í øllum lærugreinunum, og talmetið 02 í meðal, í almennum lærugreinum. Næmingur, sum ikki stendur ástøðiliga útbúgvingarpartin, kann bert taka ástøðiliga útbúgvingarpartin umaftur eina ferð (ganga umaftur).

Endaligar eftirmetingar

Talmet verða við undirvísingarlok givin í hvørjari lærugrein sær. Í vallærugreinunum fær næmingurin metingina staðin/ikki staðin. Valda evni, verður skrivað í prógvíð.

Fyri at fara til próvtøku skal næmingurinn við undirvísingarlok í minsta lagi hava fingið talmetið 02 í yrkislærugreinunum, og í meðal talmetið 02 í almennum lærugreinum. Fyri at fara til próvtøku skal næmingurinn hava latið inn alt kravt skrivligt avrik sambært ásetingum skúlans.

Um næmingur ikki stendur eina próvtøku í yrkislærugreinini ella verkætlanini, kann hann fara til endurpróvtøku einaferð.

Próvtøkur

Í námsfrøðiligu hjálparaútbúgvingini skal næmingurin til próvtøku í 3 lærugreinum. Einstaki næmingurin skal til munnliga próvtøku í verkætlan og munnliga próvtøka í einari yrkislærugrein. Harumframt munnlig ella skrivlig próvtøka í føroyskum ella munnlig próvtøku í enskum ella samfelagslæru, sum Mentamálaráðið tekur út.

Kravið fyri at standa námsfrøðihjálparaútbúgvingina er, at endaliga próvtøkuúrslitið, í talmetum og próvtølum er í minsta lagi 02. Næmingurin skal í minsta lagi hava fingið talmetið 02 í yrkislærugreinunum, og ímeðal talmetið 02 í almennum lærugreinum.

Um næmingur ikki stendur verkligu uppgávuna, skal hann skriva hesa ella partar av hesari umaftur. Tá næmingur ikki stendur eina lærugrein ella endaligu uppgávuna, kann næmingurin fara umaftur til próvtøku einaferð. Í serligum førum kann søkjast um at sleppa upp triðju ferð.

Næmingur, ið hevur avriksflutning í einari ella fleiri lærugreinum, skal fyri at fara í starvsvenjing og til próvtøku, hava í minsta lagi 02 í meðal í øllum lærugreinum.

Vegleiðing sernámsfrøðilig hjálp

Skúlin veitir lestrarvegleiðing í mun til núvernadi lestur og víðari lestur. Eisini vegleiðir skúlin næmingum um møguliga fakliga eykaundirvísing í almennum lærugreinum, har næmingurin ikki er fakliga sterkur. Skúlin vegleiðir um og veitir næmingum, ið hava t.d. lesi- ella skrivitrupulleikar, sernámsfrøðiligan stuðul.

Farloyvi

Møguleiki er at fáa farloyvi og barnsburðarfarloyvi frá útbúgvingini, nærri lýst í útbúgvingarbokini hjá næmingunum. Skrivlig umsókn um farloyvi skal latast Heilsuskúla Føroya.

Frávera

Møtiskylda er undir allar útbúgvingini, og øll frávera verður skrásett. Næmingurin kann í mesta lagi hava 10 % fráveru íalt. Um samlaða fráveran, í einari lærugrein ella starvsliga partinum, fyri seg, er meira enn 10 %, fær næmingurin fyrru ávaring. Frávera verður gjørd upp umleið 4 hvørja viku. Skúlin gevur til samans tvær ávaringar um fráveru. Um fráveran heldur áfram eftir aðru ávaring, verður framhaldandi útbúgvingargongdin tikin upp til metingar.

Næmingarnir skulu hava møguleika fyri at eftirkanna egna fráveru. Um fráveran verður meir enn 10% í einum starvsvenjingarparti, skal starvsvenjingarstaðið boða Heilsuskúla Føroya frá hesum. Heilsuskúli Føroya hevur ábyrgd av at geva ávaring fyri ov nógva fráveru, bæði í skúlapartinum og starvsvenjingarpartinum í útbúgvingini.

Við longri sjúkralegu er neyðugt við sjúkramelding frá læknanum. Hetta er eisini galdandi fyri námsdagur og starvsvenjing. Í starvsvenjingartíðini galda reglur um sjúkrafráveru og frískmelding ið finnast á einstøku starvsvenjingarplássunum. Næmingarnir skulu upplýsast um reglurnar við byrjan av starvsvenjingini.

Næmingurin kann eftirkanna sína fráveru í talgildari skipan og skal fráboða skeiva fráveru innan 4 vikur.

Skilhald

Leiðarin fyri Heilsuskúla Føroya tekur allar ítøkiligar avgerðir í næmingamálum, herímillum um upptøku av næmingum. § 18. Stk. 2. í útbúgvingarkunnngerðini: Um brotið á og skilhaldsreglurnar er serliga álvarsamt, kann agatiltak verða sett í verk, hóast eingin skrivlig ávaring er givin frammanundan.

Leiðarin ásetur sæmbært lóg Nr. 42, frá 26. apríl 2019 skilhaldsreglur í útbúgvingarbókini, at galda fyri næmingar skúlans. Reglurnar skulu í minsta lagi fevna um.

- 1) atferð, samveru, virðing o.tíl.
- 2) mannagongdir í sambandi við skráseting av næmingafráverum og fráveruorsøkum, og
- 3) mógulig agatiltøk.

Mógulig agatiltøk skulu altíð vera rímulig og hóskaði í mun til brotið á skilhaldsreglurnar og kunnu fevna um:

- 1) Námsfrøðiliga ábreiðslu og rættleiðing.
- 2) At geva næmingi skrivliga ávaring.
- 5) Burturvísing.

Metir leiðarin fyri Heilsuskúla Føroya, at námsfrøðilig ábreiðsla og rættleiðing ikki hjálpir næmingi, sum brýtur lestrar- og skilhaldsreglurnar, kann hann nýta hesi agatiltøk:

- 1) Geva næmingi skrivliga ávaring.
- 2) Geva Studna boð um, at næmingurin ikki er lestrarvirkin sbrt. § 3 í lógini um lestrarstuðul.
- 3) Burturvísing

Frávik og avriksflutningur

Næmingur kann søkja um avriksflutning (arf) í lærugreinum, ið hann hevur tikið á sama støði ella á hægri støði, enn undirvíst verður í á viðkomandi útbúgving. Søkjast skal um avriksflutning við útbúgvingarbyrjan og áðrenn 14. dagar eru farnir. Næmingur kann fáa avriksflutning fyri eindir ella partar av eindum í starvsliga útbúgvingarpartinum, um hann/hon kann skjálprógva samsvarandi kunnleika á yrkisøkinum. Skúlin metir um og vegleiðir um avriksflutning við skúlabyrjan og næmingurin fyllir út umsóknarblað um avriksflutning, tá útbúgvingin byrjar.

Næmingur, ið hevur avriksflutning í einari ella fleiri lærugreinum, skal fyri at fara í starvsvenjing og til próvtøku, hava í minsta lagi 02 í meðal í øllum lærugreinum. Nærri lýst í bilag 1 til Útbúgvingarbók.

Kærur

Allar avgerðir, ið verða tiknar av leiðsluni á Heilsuskúlanum, kunnu kærast.

Avgerð leiðarans í námsfrøðiligum málum, millum annað í próvtøkumálum, kann innan 7 dagar eftir, at avgerðin er kunngjørd næminginum, kærast til landsstýrismannin.

Kæran skal vera skrivlig og ítøkilig grundgivin.

Fyrisitingarlig avgerð, kann kærast 4 vikur eftir, at kærarin hevur móttikið avgerðina.

Kæra skal sendast leiðsluni á Heilsuskúlanum, ið viðmerkir kærana. Kærarin skal hava høvi at ummæla hesar viðmerkingar, áðrenn Heilsuskúlin sendir kærana til Landsstýrismanninum.

Um næmingurin ikki er myndugur, kann kæran sendast av tí, sum hevur foreldramyndugleikan.

Mentamálaráðið tekur avgerð um, hvørt avgerð leiðarans fyri Heilsuskúla Føroya skal standa við, ella um avgerðin skal broytast til frama fyri tann, ið hevur kært.

Góðkenning av starvsvenjingarplássum

Skúlin góðkennir, sambært lóg um námsfrøðiútbúgvingina, starvsvenjingarstøðini út frá lýsing teirra av starvsvenjingarstaðnum. Góðkenningin tekur somuleiðis støði í námsskipanini og útbúgvingarbókini fyri námsfrøðiligu útbúgvingini og góðkenningarskjal skúlans verður útfyllt til endamálið, og er at finna á heimasíðu skúlans.

Lýsingin skal dagførast tå 5 ár eru gingin frá seinast dagfórdu lýsing, og tå ið broytingar eru. Góðkenningarskjalið skal sendast Heilsuskúla Føroya.

Mál fyri starvsvenjing

Mál í starvsvenjingini Námsfrøðihjálpari Faknr. 13034	Virksemið gevur íkast til hesi førleikamál
1. Næmingurin dugir sjálvstøðugt og saman við øðrum at røkja námsfrøðiligu uppgávarnar og skilir lóggávuna á hesum ávísa starvsvenjingarstaðnum og politisku stevnumiðini fyri umráðið	1,2,3,12,19,21
2. Næmingurin dugir at brúka og grunda yvir námsfrøðiligar eygleiðingar til at leggja til rættis, seta í gongd, tillaga og grundgeva námsfrøðiligt virksemi fakliga	1,2,4,5,6,7,9,10,11,13,17,21
3. Næmingurin dugir at seta igongd námsfrøðiligt virksemi, sum savnar seg um málsligu menningina hjá málbólkinum	1,2,4,5,6,7,10,17
4. Næmingurin dugir at seta spøl og virksemi í gongd, sum hava kyn, inkluderandi tilgongd og felagsskap í huganum, undir hesum børn, sum eru í vandabólki	1,4,5,6,7,10,11,13,18,21

5. Næmingurinn dugir at stuðla undir færleikarnar hjá málbólkinum at fáa í lag vinarbond og at skapa relatióinir	1,4,5,6,7,9,10
6. Næmingurinn dugir sjálvstöðugt at greiða úr hondum námsfrøðiligar eygleiðingar fyri at stuðla trivnað, forvitni, og sjálvskunnleika hjá málbólkinum	2,4,5,6,8,9,10,18,21
7. Næmingurinn dugir sjálvstöðugt at røkja námsfrøðiligar umsorgaruppgávur úr einum empatiskum og fakliga yrkisligum sjónarhorni, har arbeitt verður við at skilja tekn og tørv hjá málbólkinum	1,4,7,8,9,18,21
8. Næmingurinn dugir at seta námsfrøðiligt og eggjandi virksemin í gongd, sum hugbindir og skapar áhuga fyri og gleði um kropsligt virksemin og rørslu	1,2,4,5,11,12,13,17
9. Næmingurinn dugir at brúka útilív og náttúruna til at fáa námsfrøðiligt virksemin í lag, sum lærir málbólkin um náttúrufyrbrigði og burðardygd	1,2,4,5,13,17,18
10. Næmingurinn dugir sjálvstöðugt at fylgja leiðreglum í reinføri og taka stig til gerðir, sum fyrirbyggja ígerðir á stovni	4,12,15,16,18,19
11. Næmingurinn dugir sjálvstöðugt og í samstarvi við onnur at skapa karmar fyri námsfrøðiligu máltíðina og seta samrøður í gongd um mentan, felagsskapar, at velja sunt og lívsgóðsku	1,4,5,7,8,9,10,12,14,18,21
12. Næmingurinn dugir at seta í gongd listaligt, estetiskt og mentanarligt virksemin við høvuðsdenti á fatan, upplivingar, siðmenning, kenslur og kropsligar sansingar	1,2,4,5,6,11,13,16,17
13. Næmingurinn dugir at brúka sosialar og talgildar miðlar sum amboð í námsfrøðiligum virksemin	1,4,5,6,7,10,16,17
14. Næmingurinn dugir at brúka vælferðartøkni á starvsstaðnum	3,5,8,9,10,11,13,17,19
15. Næmingurinn dugir at vera virkin í fakligum orðaskifti, í eftirmeting og skjalprógvi av námsfrøðiligum virksemin, í dagliga arbeiðinum, á fundi og undir vegleiðing og eisini í samstarvinum við onnur fakyrkislig fólk	3,8,12,16,18,19,21
16. Næmingurinn dugir sjálvstöðugt at arbeiða við egnum leikluti og ábyrgd í sambandi við at vera likamliga og sálarliga ovbyrjaður av arbeiði, undir hesum ergonomi, at handfara ósemju, samarbeiði og arbeiðsumhvørvi	8,15,16,18,19,20,21
17. Næmingurinn dugir at brúka miðvíst samskifti við málbólkin, foreldrini hjá málbólkinum, avvarðandi og starvsfelagar	4,8,9,16,18,20,21
18. Næmingurinn dugir at arbeiða við etiskum, gerandis tvístøðum og grunda yvir sín egna fakyrkisliga leiklut í námsfrøðiligum høpi	1,8,9,17,18,21

Námsætlanir – førleikamál fyri lærugreinar

Almennar lærugreinar

Føroyskt C

Enskt C

Samfelagslæra C

Danskt C

Sí namsaetlanir.fo

Yrkislærugreinar

Námsfrøði

Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
225 tímar

1. Næmingurin dugir at brúka vitan um týðandi námsfrøðilig rák, ástøði og arbeiðshættir, sum eru frammi í tíðini, til at arbeiða við trivnaði, menning, læring og siðmenning hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
2. Næmingurin dugir at brúka vitan um frálærufrøðiligar frymilar og skilir, hvønn leiklut námsfrøðihjálparin hevur í at fáa í lag karmar fyri læring og menning.
3. Næmingurin dugir at leggja til rættis, greiða úr hondum og eftirmeta námsfrøðiligar tilgongdir og dugir at brúka mál fyri námsætlanir og stevnumiðum í praktiska námsfrøðiliga arbeiðinum.
4. Næmingurin dugir at brúka arbeiðshættir til eygleiðingar og dugir av eygleiðingunum at rætta námsfrøðiliga arbeiðið sítt og vera við til at rætta mátan, arbeitt hevur verið á stovninum.
5. Næmingurin dugir at brúka vitan um ymiskar námsfrøðiligar málbólkar til at stuðla førleikum hjá tí einstaka, til virkisferi og til at megna gerandisdagin.
6. Við støði í vitan um námsfrøðiliga hugmyndasøgu dugir næmingurin taka støðu í siðfrøðiligum tvístøðum í egna praktiska arbeiði sínum.
7. Næmingurin dugir at grunda yvir námsfrøðisøguna og týðning hennara fyri siðmenning og uppaling, undir hesum fólkaræði og samræði.
8. Næmingurin dugir at brúka vitan um tíðina, tá námsfrøðiliga økið varð sett á stovn, og um og gongdina frá umsorgan og ansing til menning og læru, til at skilja egnan fakyrkisliga leiklut.
9. Næmingurin dugir at brúka vitan um, hvussu vælferðar-, dagstovna- og fólkkaskúlalógin leggja støði undir og karm fyri námsfrøðiliga praktiska arbeiðið.

10. Næmingurinn dugir at brúka vitan um maktnýtslu, umsongar-, fráboðanar-, upplýsinga-, og tagnarskyldu fyri at kunna arbeiða sambært galdandi lóggávu á námsfrøðiliga økinum.

11. Næmingurinn dugir at grunda yvir, at praktiska námsfrøðiliga arbeiði hansara er ein vælferðaruppgáva, ið er stýrd av politiskum leiðreglum og avgerðum, sett á blað í lokalum leiðreglum, sum galda fyri økið, kommunalt og á stovni.

12. Næmingurinn dugir at brúka vitan um aðrar fakbólkar og týðandi feløg, sum kunnu takast við í tvørfakliga samarbeiðið.

13. Næmingurinn dugir at fáa í lag relationir í arbeiðinum við námsfrøðiliga málbólkin og grunda yvir ábyrgdina hjá yrkisfólkinum fyri, at viðurkenning verður sýnd í samanspælinum og samveruni.

14. Næmingurinn dugir at brúka vitan um umsongan og umsonganartrot í arbeiðinum við námsfrøðiliga málbólkinum.

15. Næmingurinn dugir at brúka vitan um týðningin av spæli, til at stuðla sosialu førleikarnar hjá námsfrøðiliga málbólkinum og arbeiði við trivnaði, læring og menning hjá málbólkinum.

16. Næmingurinn dugir at brúka vitan um felagsskapar, "inklusiún" og margfeldi til sjávtøðugt at leggja lunnar undir sosialan felagsskap og inkluderandi umhvørvi.

17. Næmingurinn dugir at brúka vitan um samanhag millum fatan og málsliga menning til sjávtøðugt at leggja til rættis, seta í gongd og roynd virksemlu, sum styðjar upp undir málstimbrandi umhvørvi.

18. Næmingurinn dugir at grunda yvir, hvussu praktiska námsfrøðiliga arbeiðið kann hava ávirkan á kynsleiklutir og stereotypur.

Sálarfrøði í námsfrøðiligum verki

*Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
125 tímar*

1. Næmingurinn dugir at brúka vitan um sálarligu menningina hjá tí námsfrøðiliga málbólkinum til at leggja lunnar undir trivnað, læring og menning.

2. Næmingurinn dugir sjávtøðugt at stuðla námsfrøðiliga málbólkinum í spæli, læring og menning út frá vitan um sálarfrøðislig ástøði.

3. Næmingurinn dugir at brúka vitan um menningar- og sosialsálarfrøði til sjávtøðugt at stuðla samleikagerðini hjá málbólkinum og evnið til at koma upp í sambond og sosialar felagsskapar.

4. Næmingurinn dugir at brúka vitan um tilknýttisástøði og tilknýttisólag til at stuðla menning, læring og trivnað.
5. Næmingurinn dugir at brúka vitan um sálsosialar fatanir av kyni og kynssamleika til at stuðla menning og samleikagerð.
6. Næmingurinn dugir at brúka vitan um bólkadynamikk til at stuðla námsfrøðiliga málbólkinum í at taka lut í sosialum virksemi.
7. Næmingurinn dugir at brúka vitan um tjóðbólkaeyðkenni og týdningin av mentanarligum muni til at seta í gongd námsfrøðiligt virksemi í arbeiðinum at stuðla námsfrøðilig læringsumhvørvi.
8. Næmingurinn dugir at brúka vitan um hugtøkini normalitet og frávik til at seta í gongd inkluderandi virksemi, sum tekur sosialt samanspæl og luttøku í felagsskapum við.
9. Næmingurinn dugir at brúka vitan um sosialsálarfrøði og kognitiva sálarfrøði til sjálvstøðugt og saman við øðrum at arbeiða miðvíst við trivnaði, forvitni, læring og menning hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
10. Næmingurinn dugir at brúka vitan um viðurskifti, sum kunnu fremja ella darva hugin hjá námsfrøðiliga málbólkinum til at taka lut í námsfrøðiligum virksemi og felagsskapum.
11. Næmingurinn dugir at brúka vitan um menningarólag, rørslutarn og misnýtslutrupulleikar, til at arbeiða við námsfrøðiliga málbólkinum við denti á førleikar.

Samskifti í námsfrøðiligum verki

*Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
75 tímar*

1. Næmingurinn dugir at brúka vitan um samskiftisástøði og -arbeiðshættir til at samtala og samstarva við námsfrøðiliga málbólkin, avvarðandi, familju, starvsfelagar og aðrar fakpersónar.
2. Næmingurinn dugir at brúka vitan um "verbalt" og "non-verbalt" samskifti til at skapa og vera í yrkisligum sambandi við námsfrøðiliga málbólkin.
3. Næmingurinn dugir at brúka vitan um, hvønn týdning tað hevur at samskifta viðurkennandi í yrkisliga sambandinum og samtalu við familju og avvarðandi.
4. Næmingurinn dugir at brúka vitan um amboð og arbeiðshættir til at ráðgeva og vegleiða námsfrøðiliga málbólkin, familju og avvarðandi.
5. Næmingurinn dugir at brúka vitan um ymiskar skjalfestingarhættir til at bera fram og samtala fakliga við námsfrøðiliga málbólkin, familju og avvarðandi.
6. Næmingurinn dugir at brúka vitan um skjalfesting sum amboð til at góðskutryggja og eisini í samstarvi og samskifti við starvsfelagar og aðrar fakpersónar.
7. Næmingurinn dugir at brúka vitan um leikutir og sambond til at vera við yrkisliga í samstarvinum

og samskiptinum við starvsfelagar og aðrar fakkbólkur.

8. Næmingurinn dugir að brúka yrkislegt fakmál í samstarvinum við starvsfelagar og aðrar fakkpersónur.

9. Næmingurinn dugir að grunda yvir og brúka vitan um ósemju, mannagongdir að handfara ósemju og um að fyrirbyggja harskap.

10. Næmingurinn dugir að brúka leiðreglur og amboð til að handfara ósemju í sambandi við námsfrøðiliga málbólkin.

Heilsa í námsfrøðiligum verki

*Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
75 tímar*

1. Næmingurinn skal duga að arbeiða heilsufremjandi og sjúkufyrirbyggjandi í praktiska (vekk) námsfrøðiliga arbeiðinum og duga að taka sálarlig, líkamlig og sosial viðurskipti við í heilsuhugtakinum.

2. Næmingurinn dugir að seta í gongd heilsufremjandi virksemi í praktiska(vekk) námsfrøðiliga arbeiðinum við atlit til að megna og til ymiskar heilsufatanir.

3. Næmingurinn dugir að brúka vitan um kost og um, hvønn týðning máltíðin hevur fyri heilsu, trivnað og sosialisering, til að leggja máltíðina til rættis sum miðvíst námsfrøðiligt virksemi.

4. Næmingurinn dugir að brúka vitan um kynslív til að stuðla kropstílvitan og samleikamenning hjá námsfrøðiliga málbólkinum.

5. Næmingurinn dugir að brúka vitan um landsleiðreglur og lokalar mannagongdir fyri reinføri til að kunna fyrirbyggja ígerðir.

6. Næmingurinn dugir að brúka vitan um reinføri og að handfara matvøru undir matgerð til ella saman við námsfrøðiliga málbólkinum.

7. Næmingurinn dugir sjálvur að stuðla og eggja námsfrøðiliga málbólkinum til að taka ábyrgd av eignum reinføri.

8. Næmingurinn skal hava kunnleika um vanligastu sjúkurnar og brúka vitan um smittuvegir til að steðga smittuvegum, slíta smittuketuna og minka vandan fyri ígerðir á stovni.

9. Næmingurinn dugir að brúka vitan um mannagongdir á staðnum og handfara heilivág í praktiska námsfrøðiliga arbeiðinum, sum leiklutur og ábyrgd hansara er tilskilað.

Rørsla og ítróttur

Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
100 tímar

1. Næmingurin dugir at brúka vitan um spæl, sansir, rørslu og ítrótt til at stuðla kropsligu, sálarligu og sosialu menningina og trivnaðin hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
2. Næmingurin dugir at leggja til rættis og fáa ymisk sansi- og rørluspøl í lag í skapandi og fantasifullum karmi og skipa fyri rørluspølum, sum stuðla serligum menningar- og læringsumráðum.
3. Næmingurin dugir at leggja til rættis og fáa í lag miðvíst inkluderandi ítróttar- og rørluvirksemi, sum gevur málbólkinum rørlugleði og hevur fleiri móguleikar fyri luttakararnar at vera við.
4. Meðan kropsligt virksemi fyri námsfrøðiliga málbólkin verður lagt til rættis dugir næmingurin at brúka vitan um lokala felagslívið og lokal stevnumið og átøk.
5. Næmingurin dugir at brúka vitan um rørlumennig og sansing hjá námsfrøðiliga málbólkinum til at leggja til rættis og greiða úr hondum sansirørluvirksemi.
6. Næmingurin dugir at brúka vitan um fólk við likamligum ella sálarligum tarni til sjálvstøðugt at leggja til rættis rørluvirksemi, so málbólkurin mennir virkisfæri sítt gjøgnum kropsligt virksemi.
7. Næmingurin skal menna egna kropstilvitsku og við henni duga til leggja virksemi til rættis, sum stuðlar og mennir positiva kropstilvitsku hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
8. Næmingurin dugir at grunda yvir samfelagsligu ávirkanina á rørluvarnar og kropstfatan hjá børnum, ungum og tilkomnum, meðan hann leggur til rættis námsfrøðiligt virksemi.

Náttúra og útilív

Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
75 tímar

1. Næmingurin dugir at vera við til at menna námsfrøðiligar tilgongdir, ið brúkar náttúruna sum sansirúm, læringsrúm og upplivingarrúm.
2. Næmingurin dugir at brúka vitan um náttúruna og móguleikarnar úti til at stuðla sosialisering, samleika og sansirørlumenning hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
3. Næmingurin dugir at stuðla hugflog og skapandi evni hjá námsfrøðiliga málbólkinum gjøgnum nýskapandi arbeiði við náttúru- og endurnýtslutilfari á verkstaði og úti í náttúruni.
4. Næmingurin dugir at brúka vitan um tilfeingið í náttúruni og mannaávirkan til at taka burðardygd við í námsfrøðiliga virksemið.

5. Næmingurinn dugir at brúka vitan um náttúrufrýbrigði til at bera fram upplivingar í náttúruni og soleiðis stímbra forvitni og sannroyndarmentan hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
6. Næmingurinn dugir at brúka møguleikarnar í náttúruni sum karm um námsfrøðiliga máltíðina.
7. Næmingurinn dugir at brúka vitan um útlívspolitikk og lokal náttúruvegleiðingartilboð til at seta í gongd virksemlí úti, sum hóskar til námsfrøðiliga málbólkin.
8. Næmingurinn dugir at brúka vitan um trygðar- og lógásettar leiðbeiningar, tá ið hann leggur útlív og spæli- og rørsluvirksemlí í náttúruni til rættis og greiðir tað úr hondum.

Talgild mentan

*Meting: Støðismetung sambært 7-próvtalsstigan
75 tímar*

1. Næmingurinn dugir at brúka talgildar miðlar til at leggja námsfrøðiligt virksemlí til rættis og greiða tað úr hondum.
2. Næmingurinn dugir at brúka vitan um talgilda miðlamentan og talgilda siðmenning til at arbeiða við hugsanum og atburði hjá námsfrøðiliga málbólkinum, tá hann brúkar talgildar og sosialar miðlar.
3. Næmingurinn dugir at brúka vitan um, hvat sosialir miðlar hava at siga, tá tað snýr seg um sosialisering, samleikagerð og at skapa sambond.
4. Næmingurinn dugir at brúka ymiskar talgildar miðlar til námsfrøðiligt virksemlí við høvuðscenti á skapandi og estetiskan háttarlági.
5. Næmingurinn dugir at brúka vitan um spælamentanina hjá námsfrøðiliga málbólkinum til at taka hósكاني miðlaamboð við í praktiska námsfrøðiliga arbeiðinum.
6. Næmingurinn dugir at brúka vitan um vælferðartøkni, sosialar og talgildar miðlar sum amboð til at styrkja sjálvbjargni og lívsgóðsku hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
7. Næmingurinn dugir at brúka KT, sosialar og talgildar miðlar sum amboð til miðlahættir, at samskifta og skjalfesta í praktiska námsfrøðiliga arbeiðinum.
8. Næmingurinn dugir at brúka vitan um lóggávu og umhugsa etiskt, hvussu talgildir og sosialir miðlar kunnu brúkast í praktiska námsfrøðiliga arbeiðinum.

Arbeiðsumhvørvi og ergonomi

Meting: Støðismetung sambært 7-próvtalsstigan. 50 tímar

1. Næmingurinn dugir at brúka vitan um fysiska, evnafrøðiliga, sálarliga og ergonomiska arbeiðsumhvørvið til at leggja arbeiðsuppgávur til rættis og greiða tær úr hondum.

2. Næmingurinn dugir sjálfur at leggja arbeiði við flytiuppgávum tilrættis, undir hesum at fyrirbyrgja tungum arbeiði og arbeiðsvanlukkum við vælfærdartækni, hjálpartólum og ergonomiskum arbeiðshættum.
3. Næmingurinn dugir at brúka vitan um viðurskifti, sum kunnu elva til ósemju og harðskap, til at grunda yvir og vera við til at fyrirbyrgja líkamligum og sálarligum harðskapi á arbeiðsplássinum.
4. Næmingurinn dugir at brúka vitan um arbeiðsumhvørvislóggevum, sum snýr arbeiðið, til at grunda yvir, hvønn leiklut hann hevur í at menna eitt arbeiðsumhvørvi, sum er gott fyri líkamlig og sál.
5. Næmingurinn dugir at brúka vitan um røttu arbeiðsumhvørvisfólkini til at loysa trupulleikar viðvíkjandi arbeiðsumhvørvinum á arbeiðsplássinum.
6. Næmingurinn dugir at brúka leiðreglur og mannagongdir á staðnum til at seta í verk krepputilbúgving.

Mentan og virksemini

*Meting: Støðismeting sambært 7-próvtalsstigan
125 tímar*

1. Næmingurinn skal sjálfur skapa gjøgnum eginframleiðslu og harvið menna egnu skapandi evni í tónleiki, sjónleiki og arbeiði á verkstaði og seta í gongd virksemini í samanspæli við námsfrøðiliga málbólkin.
2. Næmingurinn dugir at brúka vitan um skap, tilfar og arbeiðshættir til at seta virksemini í tónleiki, sjónleiki og arbeiði á verkstaði í gongd við námsfrøðiliga málbólkinum.
3. Næmingurinn dugir at brúka vitan um virksemini í tónleiki, sjónleiki og arbeiði á verkstaði til at arbeiða miðvíst við námsætlanum og stevnumiðum.
4. Næmingurinn dugir sjálfur at leggja estetiskar, listaligar og praktiskar tilgongdir til rættis og greiða tær úr hondum fyri námsfrøðiliga málbólkin.
5. Næmingurinn dugir at brúka vitan um inklusiún, felagsskapir og mentanarligt støði og háttarlag hjá ymiskum námsfrøðiligum málbólkum, tá námsfrøðiliga virksemini verður lagt til rættis.
6. Næmingurinn dugir at skapa karmar fyri spæli, upplivingum og sansingum, sum stuðla estetisku menningina og læringina hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
7. Næmingurinn dugir at brúka vitan um, hvønn týðning mentan hevur fyri uppfatan og menning av kynsleiklutum, til at stuðla ymiskum framburð og áhugum hjá námsfrøðiliga málbólkinum.
8. Næmingurinn dugir at brúka vitan um fortreytirnar hjá námsfrøðiliga málbólkinum til sjálfur at leggja til rættis og greiða úr hondum virksemini, sum tekur sjálvsavgerðarætt, sjálvræði og tign hjá málbólkinum við og stuðlar tí.
9. Næmingurinn dugir at brúka vitan um mentanarestestiskar tilgongdir til at arbeiða sjálvstøðugt og

saman við øðrum við miðvísium virkseimi, sum gagnar siðmenning og sosialum førleikum hjá málbólkinum.

Vallærugreinar 2 vikur

Náttúran sum námsfrøðiligt læringsrúm

Digital námsfrøði í verki

Rørsla og likam

Námsfrøðiliga máltíð og heilsa

Stuðlandi undirvísing

Læring og menning hjá smábørnum

Sernámsfrøðiligir hættir

Mentan og margfeldni í námsfrøðiligum verki

Heilivágshandfaring

Netverk og lokalsamfelag í námsfrøðiligum verki

Trivnaður, menning og læring

Børn við serligum tørvi, á dagstovni

Næmingurin skal hava hesi prógv ella samsvarandi:

- 1) Førleikar svarandi til "Fyrstuhjálp á vinnuútbúgvingunum" eftir útbúgvingarætlanum hjá "Dansk Førstehjælpsráð"
- 2) Førleikar svarandi til eldslökking á byrjanarstöði

Galdandi fyri yrkislærugreinar

Øki

Fakliga innihaldið í lærugreinunum er lutað sundur í kjarnaøki og ískoytisøki.

Kjarnuøkini eru kravd øki, í fakligu málunum og fevna um umleið 80% av klokkutímatalinum á hvørjum floksstigi. Ískoytisøkini eru valfrí øki, sum lærari og næmingar í einstaka flokkinum velja í felag. Ískoytisøki fevna um umleið 20% av klokkutímatalinum á hvørjum floksstigi. Næmingurin fer til munnliga próvtøku bæði í kjarnaøkjum og ískoytisøkjum.

Ískoytisøki eru valfrí øki, sum lærari og næmingar í einstaka flokkinum semjast um í felag. Ískoytisøki kunnu styðja og lýsa eitt ella fleiri kjarnaøki frá øðrum sjónarhornum og vera við til at menna førleikar næmingsins samsvarandi teimum førleikamálum, ið ásett eru. Endamálið við ískoytisøkjum er harumframt at geva skúlum og útbúgvingarbreytum rúm fyri serligum eyðkennum og arbeiðsháttum.

Kjarnaøkini eru ikki nóg mikið til, at næmingurin skal røkka teimum ásettu førleikamálunum. Við ískoytistilfari og viðkomandi tvørfakligum samstarvi verður farið meira í dýpdina. Á tann hátt verður kjarnatilfarið sett inn í eitt størri høpi.

Í minsta lagi ein undirvísingargongd verður lögð til rættis við einum ískoytisøki. Ískoytistilfarið skal saman við kjarnutilfarinum leggjast til rættis soleiðis, at eyðkennið hjá ymisku skúlaformunum kemur til sjóndar.

Eftirmeting og próvtøka

Eftirmetingar

Einstaki næmingurin skal eftirmetast ávegis í undirvísingargongdini við støði í annaðhvørt hansara skrivligu ella munnligum avrikum. Eftirmetingin skal altíð gerast eftir hvørt skúlaskeið, og skal úrslitið av hesari eftirmeting latast næmingunum skrivliga.

Næmingurin eigur at hava eina greiða fatan av støðu síni í mun til fakligu málini í lærugreinini og skal hava vegleiðing um, hvussu og hvørjum arbeiðast skal við fyri at røkka málunum.

Próvtøkuhættir

Hildin verður ein munnlig próvtøka. Talan kann vera um annahvørt próvtøkuhátt A ella B. Lærarin tekur í samráð við næmingarnar við endan av skúlaskeiði 2 avgerð um, hvørjum próvtøkuhátti flokkurin fer til próvtøku sambært. Allir næmingar í hvørjum flokki fara til próvtøku eftir sama próvtøkuhátti.

Próvtøkuháttur A

Próvhoyringin varir 25 minuttir, íroknað próvdøming. Fyrireikingartíðin er 50 minuttir íroknað útflýggjan av próvtøkuspurningi, tilfari og vegleiðing.

Próvtøkuspurningarnir verða settir við støði í evnum, økjum o.tíl., bæði út kjarnutilfarinum og ískoytistilfarinum. Próvhoyringin er ein faklig samtala millum próvtakara og próvhoyrara, og tekur samtalan støði í framløgu próvtakarans av tilfari tengt at próvtøkuspurningi, sum próvtakarinn hevur arbeiðt við í fyrireikingartíðini.

Próvtøkuspurningurin kann hava leiðbeinandi undirspurningar. Próvtøkugrundarlagið er ókent tilfar, sum próvhoyrarin hevur valt. Próvtøkugrundarlagið skal hava kelduávísing.

Próvtøkuháttur B

Próvtøkuháttur B er ein stakdømispróvtøka (case), har próvtakarinn tekur eina uppgávu, sum hann skal arbeiða við. Til ber, at í mesta lagi 3 próvtakarar arbeiða saman í bólki um sama stakdømi.

Stakdømið, sum próvtakarinn ella bólkurin tekur, skal nærri lýsa eina fjøltáttaða støðu hjá einum borgara ella einum bólki av borgarum. Saman við stakdøminum verða arbeiðsfrymil ella arbeiðsspurningar útflýggja.

Próvtakarinn fær útflýggjað stakdømissuppgávuna upp til eina viku undan munnliga próvtøkudagin, sum Mentamálaráðið hevur ásett.

Próvhoyringin varir 25 minuttir, íroknað próvdøming. Eingin fyrireikingartíð er. Framløga próvtakarans tekur støði í einum skrivligum uppriti á millum 2-3 A4 ørk um stakdømið og um arbeiðsfrymil/arbeiðsspurningar. Próvhoyrari og próvdómari hava rætt at síggja uppritið. Próvtakari skal m.a. greiða frá ymiskum støðum hjá borgara í stakdøminum og frá teimum loysnunum, sum próvtakarin er komin fram til við støði í arbeiðsøkinum. Próvtakarin skal tengja ástøði í lærugreinini av stakdøminum.

Í próvtøkuhætti A verða próvtøkugrundarlagið og próvtøkuspurningarnir í talgildum líki send próvdómarinum til góðkenningar í seinasta lagið 5 dagar undan próvtøku.

Í próvtøkuhætti B verða stakdømi og frymil/arbeiðsspurningar send próvdómarinum til kunningar samstundis sum næmingarnir fáa tilfarið útflýggja.

Dømingargrundarlag

Próvtøkuháttur A

Próvhoyrt verður í ókendum, ótillagaðum tilfari, og tilfarið skal vera valt soleiðis, at tað í tema ella á annan hátt er knýtt at evnum, økjum o.tíl., sum arbeitt hevur verið við í undirvísingini. Tilfarið, ið er grundarlag undir munnligu próvtøkuni, skal í sínari heild síggja til, at øll faklig mál í lærugreinini eru umboðað.

Próvtakarin skal við støði í fakligari tilgongd og støðisførleikunum sýna evni sjálvstøðugt at leggja fram og viðgera tilfar við støði í próvtøkuspurningi/um. Hann skal sýna, at hann dugir at taka fram týðandi tættir í tilfarinum, seta teir í samband við tættir í undirvísingini og síggja próvtøkutilfarið úr frásjón.

Próvtøkuháttur B

Próvtakarin skal í sambandi við stakdømið sjálvstøðugt greiða frá teimum atlitum, sum ein heilsuhjálpari má taka, fyri at borgarin kann varðveita sína sálarligu og likamligu heilsustøðu. Próvtakarin skal greiða frá móguligum loysnum í stakdøminum. Próvtakarin skal eisini meta um sínar egnu loysnir við støði í førleikamálunum. Próvtakarin skal sýna, at hann dugir at nýta hugtøk og ástøði úr arbeiðsfrymilinum/arbeiðsspurningunum.

Dømingin verður grundað á, í hvønn mun próvtakarin lýkur fakligu førleikamálini. Givið verður eitt próvtal við støði í einari heildarmeting av samlaða avriki próvtakarans.

Próvtalslýsingar – at hava við til próvtøkur

Próvtal	Heiti	Lýsing
12	Framúr gott	Munnliga framløgan er greið, samanhangandi og væl skipað. Málið í framløguni er fjølbroytt og neyvt. Próvtakarinn er sera virkin í fakligu samrøðuni. Próvtakarinn viðger og troytir evnið framúr væl, og evnisviðgerðin er væl grundað við bert fáum ella ongum týðandi manglum. Próvtakarinn vísir, at hann hevur gott tak á háttalagi, hevur gott innlit í lærugreinina og dugir væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann megnar væl at flyta seg úr tí ítøkiliga til tað ótøkiliga.
7	Gott	Munnliga framløgan er greið, rímliga samanhangandi og hampiliga væl skipað. Málið í framløguni er hampiliga fjølbroytt og gott. Próvtakarinn er virkin undir fakligu samrøðuni. Próvtakarinn viðger evnið væl, og evnisviðgerðin er rímliga væl grundað, tó við fleiri manglum. Próvtakarinn vísir, at hann hevur tak á háttalagi, hevur innlit í lærugreinina og dugir at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann megnar at flyta seg úr tí ítøkiliga til tað ótøkiliga.
02	Nøktandi	Munnliga framløgan er rímliga væl skipað. Málið í framløguni er nøktandi. Próvtakarinn er við í fakligu samrøðuni. Evnisviðgerðin er grunn og heldur illa grundað; tó er hon nøktandi. Próvtakarinn vísir lítið innlit í vitan og hugtøk í lærugreinini.

At skipa undirvísing

Undirvísingin tekur altíð støði í teimum førleikum, ið næmingurin hevur við sær av tí stigi, hann kemur. Námsætlan og útbúgvingarbygnaður skulu tryggja, at fortreytir fyri fjøltáttadari undirvísing eru til staðar. Tað er ábyrgd lærarans at skipa undirvísingina.

Didaktiskar meginreglur

Í undirvísingini er umráðandi, at førleikarnir **at lurta, at tala, at lesa** og **at skriva** renna saman

í eina heild.

Av stórum týðningi er tað, at kjarnaøkini fyri lærugreinina umskarast, tá ið tað ber til, og tá ið tað verður mettt at vera hóskaði.

Munnligi tátturin skal vera raðfestur høgt, og samrøðan er kjarnin í hesum tatti. Munnligar framløgur skulu skipast inn í undirvísingartilgongdina, so næmingurin stigvíst venur seg við at leggja fram. Dentur verður lagdur á, at næmingurin sameinir munnligar framløgur við egin skrivlig verk, nýtslu av KT-amboðum, ymiskar samskiftishættir o.s.fr. Á tann hátt verður retoriski førleikin hjá næminginum mentur.

Skrivligi tátturin skal eins og tann munnligi í stóran mun vera skipaður inn í dagligu undirvísingina og í fakligu heildina. Á henda hátt kann næmingurin menna seg í skrivitilgongdini og í stigum ogna sær góðar skriviførleikar. Somuleiðis skal verða borið so í bandi, at skrivlig avrik í øðrum lærugreinum eisini kunnu vera partur av skrivligum avrikum í lærugreinini samskiftistøkni. Umframt at hetta styrkir um tvørfakliga samstarvið, gevur tað næminginum eina greiðari fatan av týðninginum, skriviførleiki hevur fyri alt skrivligt samskifti, og samstundis mennir tað evnini hjá næminginum at orða seg bæði munnliga og skrivliga.

Kanningararbeiði kann vera partur av tvørfakligum samstarvi og gera sítt til at menna skrivligu førleikarnar hjá næmingunum.

Stigvøkstur

Stigvøkstur merkir støðuga framtøku av einum lægri stigi á eitt hægri. Í læringartilgongdini verður farið frá tí lætta til tað torføra, frá tí einfalda til tað torgreidda og frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga. Stigvøkstur er oftast tíðartreytaður. Undir stigvøkstrinum liggur eisini kravið um vaksandi ábyrgd og virknari luttøku. Umráðandi er í hesum sambandi, at ljós verður varpað á teir leiklutir, sum næmingur og lærari kunnu hava hvør sær. Samrátt verður um, hvat er best at gera, og hvussu hetta verður gjørt, so næmingurin fær ávirkan á undirvísingina og á sína egnu læring.

Stigvøkstur kemur serstakliga til sjóndar í teimum førleikamálum, sum lýst eru í námsætlanini. Málini lýsa framúravrikið (hægsta próvntal) og eru bindandi, soleiðis at skilja, at lærari og næmingur altíð arbeiða fram ímóti at náa teimum ásettu málunum so væl sum gjørligt. Fyri at tryggja stigvøkstur er neyðugt, at sett verða ávegismál, sum hjálpa næminginum fram móti endaligu málunum. Umráðandi er eisini, at lærarin er tilvitaður um fortreytirnar hjá einstaka næminginum og tillagar undirvísingina eftir einstaka næminginum. Lærarin skal leggja undirvísingina til rættis, so næmingurin veit frammanundan, hvørji ávegismálini eru. Næmingurin skal gerast tilvitaður um tey krøv, ið sett verða, so hann kann seta upp mál, umhugsa og leggja til rættis sína egnu menning. Næmingurin skal greitt fáa at vita, hvussu hann verður eftirmettur, og hvat metingarstöðið er.

At læra at læra

Næmingurin skal gerast tilvitaður um, hvat í grundini tað er at læra. Eisini skal næmingurin gerast tilvitaður um ymiskar læringarhættir, og hvat endamálið við læringini er.

Undirvísingin skal sostatt ikki bert savna seg um tað, sum lært verður, men eisini um, hvussu lært verður. Umráðandi er, at hugtakið **læring** verður lýst og viðgjørt í flokkinum, so næmingurin gerst tilvitaður um, hvat hugtakið ber í sær. Næmingurin skal regluliga gerast varugur við, hvussu læringartilgongdin er ætlað, og hann skal verða eggjaður til at umhugsa sína egnu støðu í henni. Dentur verður eisini lagdur á heimaarbeiði og tann týðandi leiklut, hetta hevur í fakligu menningini.

Næmingurin skal frá fyrsta degi skilja týðningin av lærugreinini. Tá ið arbeiðt verður við ymiskum

táttum í lærugreinini, verða ymiskir færleikar mentir. Næmingurinn skal fáa fatan av, hvat hesir færleikar kunnu verða brúktir til, eisini uttan fyrri skúlans gátt. Undirvísingin í sálarfrøði skal gera næmingin tilvitaðan um, at hann í lærugreinini mennist og gerst færur fyrri at arbeiða greinandi og sjálvstøðugt. Eisini skal næmingurinn verða tilvitaður um, at hann í lærugreinini samskiftistøkni mennir sær færleikarnar at koma til orðanna í nógvum ymiskum tekstsløgum og samskiftisstøðum.

Arbeiðshættir

Arbeiðshættir skulu veljast so, at teir eru við til at rækka teimum málum, ið sett eru. Í øllum kjarnaøkjum er umráðandi at leggja arbeiðið soleiðis til rættis, at ein líðandi stigvøkstur verður tryggjaður.

Ymiskir arbeiðshættir verða nýttir so, at fjølbroytni í lærugreinini kann verða framt miðvíst. Arbeiðshættir kunnu fevna um lærarafyrilestur, einstaklingsverkefni, næmingaframløgur, samrøður í flokkinum, bólka- og toymisarbeði, verkætlanarefni o.l.

Næmingurinn skal ikki einans duga at fyrrihalda seg til boðskap **úr** tekstum, **frá** lærara og floksfeløgnum, men í eins stóran mun duga at miðla vitan og boðskap **til** lærara, floksfelagar og móttakarar uttan fyrri flokshælið umframt skúlans gátt.

Arbeiðshættirnir eru tískil neyvt samantvinnaðir við serligum atlitum at, hvussu bæði munnligi og skrivligi tættirnir verða útintir.

Endamálið við teimum ymsu arbeiðsháttunum er at menna aðrar færleikar enn teir reint fakligu, tað eru færleikar sum t.d. at leita upp og ognar sær viðkomandi vitan, at granska, at arbeiða sjálvstøðugt, at seta sær mál og at arbeiða evnislagað og miðvíst, at arbeiða tíðaravmarkað, at samstarva, at samhugsa, at brúka og hugsa vitan í nýggjum høpi, at leggja til rættis og evna til eitt avrik, at gera uppgávuorðingar, at brúka ymisk háttaløg, at hugsa nýtt og verkseta, at hugsa djúpari og breiðari um ávíst evni, umframt at taka á seg ábyrgd og hava virðing.

Kanningararbeði kann vera gjørt í sambandi við skrivlig avrik. Kanningin skal fevna um í minsta lagi eina verkætlan við ítøkiligum úrsliti.

Næmingarnir skulu sjálvstøðugt fordjúpa seg í ein fakligan spurning. Smærri kanningararbeði verða framt og viðgjørd.

Lærari má altíð gera sær sjálvum og næmingum greitt, hvat endamálið við ávísum arbeiðshátti er.

Samstarv

Samstarvast skal við ymiskar lærugreinar um ymisk evni, eitt nú menning av skapandi evnum og KT-færleikum.

Tvørfakligt samstarv kann vera meira ella minni bindandi – frá fullkomnari samkyring millum lærugreinar við felags tímum og felags tvørfakligum verkætlanum, til bert at fevna um avtalur millum lærarar um at fylgjast í lesnaði (lesa parallelt), t.e. at taka upp somu evni í fleiri lærugreinum samstundis, og soleiðis geva næmingunum fleiri ymiskar tilgongdir til sama spurning.

Tvær høvuðsgrundgevingar eru fyrri tvørfakligum samstarvi: 1) ein almenn, ið snýr seg um færleikarnar, næmingurinn skal ognar sær og bjóða fram á arbeiðsmarknaðinum, og 2) ein námsfrøðilig, ið snýr seg um skiftandi arbeiðshættir og at geva næminginum innlit í tvørfakligar samanhangir.

Tvørfakligt samstarv skal hjálpa næminginum at síggja lærugreinarnar sum partar av størri heild og letur samstundis upp fyrri øðrum og víðari sjónarmiðum. Harumframt eru evnini at samstarva og síggja samanhangir avgerandi, tá ið næmingurinn fer undir víðari lestur ella út á arbeiðsmarknaðin.

Skrivlig avrik

Skrivligi parturin letur upp fyri tvørfakligum samstarvi og við tí øðrvísi skrivligum avrikum. Heldur enn at lata eitt avrik inn bara í *einstøku lærugreinini*, kann talan verða um tvørfakligt samstarv.

Næmingurin skal hava venjing í at skriva so, at hann eisini skrivliga kann vera partur av toymisarbeði og verkætlanum. Á tann hátt kann næmingurin mennast til at geva og taka ímóti viðmerkingum til skrivligu uppritinum, sum verða lögð fram, á mennandi hátt. Kunningartøknin letur upp fyri munagóðum og ítøkiligum móguleikum í sambandi við vegleiðing og umrøðu í sjálvari skrivitilgongdini.

Arbeitt verður við uppgávum og verkætlanum, har dentur bæði verður lagdur á arbeidsgongd og úrslit. Hetta kann samlast í skjalamappu (portfolio) / loggbók hjá hvørjum einstøkum næmingi, so at undirvísingargongdir og fakliga menningin hjá næminginum verða skjalfest.

Samrøða

Munnlig framseting hevur reglur og lýsingar, sum næmingurin skal duga at nýta og framhaldandi menna. Skúlin skal tí leggja dent á frásøgn og málburð, og við hesum eggja til forvitni og skapa áhuga fyri móðurmálinum sum vitborið amboð, ið skal víðka sjónarringin hjá næminginum. Allir flokkar skulu tí gera royndir við málinum, eitt nú við sínámillum tosi og við tí at siga frá.

Skúlin skal vera so rúmur, at til ber at tosa um kenslur, evni, hugtøk og hendingar í gerandisdegnum. Arbeidast skal við tí at lurta og tí at vera umhugsin, samstundis sum orðaval og talugávur mennast. Næmingurin skal sleppa at royndir veruligar eins væl og gjørdar samrøður. Floks- og bólkakjak skal javnan eftirmetast so, at næmingarnir gerast tilvitaðir um, hvat tað er, sum fær tosið á glið, og samrøðuna ella orðaskiftið at rigga og ganga væl.

Lívlong læring

Umráðandi er, at næmingurin gerst tilvitaður um samfelagsliga og persónliga týðningin av tí menniskjaliga og samfelagsliga tilfeingi, útbúgving er. Tí skulu næmingar eggjast til at umhugsa sína egnu framtíð og seta sær persónlig mál, har lærarin leggur lag á og skapar umstøður, sum stímbra hugin til at læra nýtt alt lívið.

Bilag 1 til námsskipan

Førleikamál Grundvitan

Donsk krøv: Fyri at sleppa til skúlagongd á høvuðsleiðini, skal næmingurin lúka treytirnar niðanfyri.

Málini verða í FO flættaði inn í fyrsta skúlaskeiðini, sum eisini eru longri enn í DK.

Næmingurin skal hava førleika til á grundleggjandi støði at duga at:

- 1) skjalfesta egið arbeiði og taka sær av fakligum framburði yvir fyri námsfrøðiliga málbólkinum, starvsfelagum og avvarðandi,
- 2) samskifta fakliga í skrift og talu við samstarvsfelagar, børn, foreldur, borgarar og avvarðandi,
- 3) gera arbeiði sítt við fyriliti til grundleggjandi trygdar-, umhvørvis-, ergonomisku og reinførissreglur og vísa, hvussu smittuvegir verða steðgaðir í námsfrøðiliga arbeiðnum,
- 4) taka lut í yrkisliga samstarvinum tvørtur um fakkbólkar og skilja, hvønn týðning tað hevur at arbeiða innan fyri lóggávu, sum snýr seg um samstarvsbólkar á námsfrøðiliga arbeiðsmarknaðinum, í sambandi við ymiskar málbólkar í námsfrøðiliga arbeiðnum.
- 5) leggja til rættis og seta námsfrøðiligt virkseml í gongd, har velferðartøkni, talgildir og sosialir miðlar verða brúktir,
- 6) brúka talgildar miðlar sum amboð í einføldum námsfrøðiligum støðum í fakligum samskifti og framburði.
- 7) vera við í heilsufremjandi arbeiðinum í sambandi við námsfrøðiliga málbólkin,
- 8) vegleiða í at velja skilagóðan lívsstíl út frá vitan um, hvat kostur og rørsla hava at siga fyri likamliga og sálarliga vælveru, og hvussu hetta kan leggja lunnar undir eitt gott arbeiðslív,
- 9) leggja til rættis, greiða úr hondum og eftirmeta námsfrøðiligt virkseml ætlað til ymiskar námsfrøðiligar málbólkar,
- 10) vera við í námsfrøðiliga arbeiðinum við inklusión við fyriliti til, hvørjar fortreytir málbólkurin hevur at mennast,
- 11) leggja til rættis, greiða úr hondum og eftirmeta likamligt, listaligt, estetiskt, mentanarligt og praktiskt virkseml við fyriliti til heilsu og trivnað hjá tí námsfrøðisiga málbólkinum,
- 12) mæta námsfrøðisiga málbólkinum, avvarðandi og starvsfeløgum siðiliga og virðiliga, undir hesum at vera við til at fyribyrgja smáar ósemjur, og
- 13) vísa motivatiún, vera virkin og taka ábyrgd av egnari læring og savna seg um egna orku og egnar avmarkingar.

Bilag 2: Vegleiðaraskeið til námsskipan

Sambært LØGTINGSLÓG NR. Nr. 42 26. apríl 2019 útbúgvingar á Heilsuskúla Føroya skal skúlin góðkenna starvsvenjingarpláss hjá næmingum í starvsvenjing.

Partur av góðkenningini av starvsvenjingarplássum, er krav um at vegleiðarin hjá næmingum í starvsvenjing hevur luttikið á vegleiðaraskeið, ið Heilsuskúli Føroya skipar fyri ella góðkennir.

Heilsuskúlin skipar fyri vegleiðaraskeiðum, fyri starvsfólk við viðkomandi námsfrøðiligari útbúgving, innan yrkisøkið hjá námsfrøðihjálparum. Ein treyt fyri góðkenning av starvsvenjingarplássum er, at skúlin veit hvørjar førleikar vegleiðarin hevur, ið hevur luttikið á vegleiðaraskeið. Luttøka á vegleiðaraskeiði gevur trygd fyri einum ávísnum námsfrøðiligum, fakligum støði og innihaldi. Heilsuskúlin kann geva frávik frá vegleiðaraskeiðnum við støði í aðrari útbúgving ella skeiði. Skeiðið fevnir um 60 undirvísingartímar.

Endamál vegleiðaraskeið

At styrkja luttakararnar í teirra leikluti sum vegleiðarar, so teir út frá námsfrøðiligari umhugsan verða førir fyri at útinna vegleiðing í starvsliga partinum av námsfrøðihjálparaútbúgvingini.

Skeiðsinnihald

- Læringarhættir í ástøði og í verki, læringarstíllur, læringarumhvørvi.
- Umhugsanir (refleksjón)
- At arbeiða við næmingum
  - næmingafortreytir
  - motivasjón
  - samrøður
  - ráðlegging av starvsvenjingartíð og samrøðum
- Námsfrøði í mun til vegleiðaraleiklutin og tilgongd
- Førleikar hjá næmingunum – yrkisligir og persónligir
- Samskipti
- Uppbygnaður av námsfrøðihjálparaútbúgvingini
- Meting og eftirmeting í námsfrøðihjálparaútbúgvingini
  - at byggja upp og seta mál
  - taksonomi
  - støðiseftirmetingar
  - jaligar eftirmetingar